

Утвърдил: .....

Декан

Дата .....

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Факултет: Философски

Специалност:

Ф	Ф		0					
---	---	--	---	--	--	--	--	--

Философия, Психология

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

--	--	--	--

ОГЪНЯТ НА ФЕНИКСА – УИЛЯМ ШЕКСПИР ЕСТЕТИЧЕСКИ И ФИЛОСОФСКИ ИДЕИ.

ЕСТЕТИКА, Специализиран курс

Преподавател: Гл. ас. д-р Петър Пламенов Станоев

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	30
	Семинарни упражнения	
	Практически упражнения (хоспетиране)	
Обща аудиторна заетост		
Извънаудиторна заетост	Реферат	да
	Доклад/Презентация	
	Научно есе	да
	Курсов учебен проект	
	Учебна екскурзия	да
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	да
Обща извънаудиторна заетост		
ОБЩА ЗАЕТОСТ		
Кредити аудиторна заетост		
Кредити извънаудиторна заетост		
ОБЩО ЕКСТ		

№	Формиране на оценката по дисциплината ¹	% от оценката
1.	Workshops {информационно търсене и колективно обсъждане на доклади и реферати)	10 %
2.	Участие в тематични дискусии в часовете	
3.	Демонстрационни занятия	
4.	Посещения на обекти	
5.	Портфолио	
6.	Тестова проверка	
7.	Решаване на казуси	
8.	Текуща самостоятелна работа /контролно	
9.	Научно есе	90 %
10.		
11.		
12.	Изпит	

Анотация на учебната дисциплина:

„Огънят на феникса – Уилям Шекспир – естетически и философски идеи” е специализираният курс посветен не само на фигурата на един от най-знамените драматурзи на човечеството, но и на една епоха – на Елизабетинска Англия от XVI-XVII-ти век, на нейния дух и идеи, а също и на специфичното бароково светоусещане. Във въвеждащата лекционна част ще се разгледат основните философски и естетически мотиви, които приъстват в драматургията на Шекспир, което по някакъв начин рефлектира и върху самия Шекспиров въпрос: не само кой е действително Шекспир, но и откъде черпи идеите си, кои са първоизточниците на идейния му свят и защо драматургията му е заредена с изключителна естетическа енергия и не се страхува да влезне в най-трудните и вечни философски теми.

Ще се обгледа конгениалната близост между идеиния свят на Шекспир и наследството на мислители като Томас Мор, Франсис Бейкн, Мишел дьо Монтен, Джордано Бруно.

Посредством конкретна работа с текста и анализ ще се екскерпират основните естетически идеи на Шекспир – за красивото, ролята смисъла и спецификата на изкуството, творбата, твореца, езика и словесността, стила. Ще се изведе картината на Шекспировата представа за изкуството на поезията, театъра, живописата, музиката и танца.

От чисто философска гледна точка ще се обсъди Шекспировата представа за времето и пространството, за истината, познанието, душата, мястото на човека в мирозданието, отношението Бог-Човек, човек и човек, човек и власт.

¹ В зависимост от спецификата на учебната дисциплина и изискванията на преподавателя е възможно да се добавят необходимите форми, или да се премахнат ненужните.

Не на последно място ще се представи обобщена картина на фигурата на Шекспир и нейния естетически мащаб. Както и пътуващите Шекспирови мотиви при други творци и жанрове през Романтизма, Модерността и Постмодерността в областта на сценично-музикалните изкуства, музиката, в живописа и литературата.

Предварителни изисквания:

Очаквани резултати:

Задълбочаване и детайлизиране на познанията за епохата на късния ренесанс, тенденциите в Елизабетинската епоха и характера на барока. Познаване на основните естетически концепции, изразени в Шекспировата драматургия. Овладяване на уменията за работа с изворен текст и обобщаване на естетически теми. Разбиране на идейното – теоретично и практическо взаимодействие между Философия, Изкуство и Култура. Студентите овладяват критически умения, придобиват по-широко поле за осмисляне на контекстуалните съотношения в културните процеси и изграждат способност критически да осмислят явленията и тенденциите в изкуство като цяло както и тяхното отношение им към философската теория.

Учебно съдържание

№	Тема:	Хорариум
1.	Шекспировото безсмъртие. Епоха. Барокото светоусещане. Естетика на барока.	2
2.	Шекспиров въпрос. Шекспир Шекспир ли е?!	2
3.	Специфика на идеиния свят на Шекспир. Основни философски идеи. Франсис Бейкън и Шекспир.	2
4.	Природа и изкуство. Що е изкуство според Шекспир?	2

	Джордано Бруно и Шекспир.	
5.	Творецът. Огънят бесмъртен и гласът небесен.	2
6.	Творбата. Фантазия и реалност.	2
7.	Идеалът за човека. Естетически идеал. Хамлет срещу Порция.	2
8.	Игра и смях. Комическата свобода. Фалстаф. Да принадлежиш на себе си. Скептицизъм и смях. Шекспир и Монтен.	2
9.	Всемирната хармония и гениите на злото. Теодицея и красота или човекът срещу съдбата и срещу себе си.	2
10.	Любов - красивата клопка на съдбата. Философският ерос.	2
11.	Музиката на небесните сфери и музиката в човека.	2
12.	Портрети на мисълта. Живопис и живописност.	2
13.	Техниката на театъра. Защо актьорът е философ. Мимезис и творческа свобода. Романс и утопия. Зимна приказка.	2
14.	Космосът драма. Целият свят е сцена. Трагическото.	2
15.	To be or not to be? Защо Шекспир непрестанно възкръсва?!	2

Форма на изпит

	Курсова работа
1.	Научно есе по предложена и одобрена тема, свързана с проблемното поле на курса.

Библиография

Основна:

На български език

1. Анкист, А., Шекспир. Занаятът на драматурга., София 1980.
2. Гилилов, Иля., Играта Уилям Шекспир или Тайната на Великия Феникс, София 2013.
3. Домбровски, Юрий., Смуглата лейди. София, 1974.
4. Маравал, Хосе Антонио, Културата на Барока, Рива, София 2008.
5. Минков, Марко., Шекспир. Епоха и творчество. София, 1992.
6. Ницше, Раждането на трагедията, София, 1990.
7. Ницше. Тъй рече Заратустра, София, 1990.
8. Ортега-и-Гасет, Х., Естетически есета. т. I-II, София, 1990-93;

9. Паси, И.(съставител), За красотата и изкуството. Фрагменти из историята на западноевропейската естетика от Ренесанса до романтизма, София, 1966.
10. Паси, И. Смешното, София,1972.
11. Паси, И. Трагичното, София,1963.
12. Теория на литературата. От Платон до Постмодернизма. Авт. кол. Евгения Панчева, Амелия Личева, Миряна Янакиева, Колибри, София 2005.
13. Таиров, Александър, За театъра., София 1984.
14. Толстой, Л. Що е изкуство?, София, 1994.
15. Философия на изкуството, Тематична антология, София2003
16. Фройд. З., Естетика, изкуство, литература, София, 1991.
17. Хаджикосев, Симеон., Шекспир, Творчески портрет., София 1985.
18. Хаджикосев, Симеон., Западноевропейска литература, т. I, II, Шекспир, София 2004/2012.
19. Хораций, За поетическото изкуство; Боало, За поетическото изкуство, София, 1980.
20. Шекспир, Уилям. Сонети. София: ИК “Захари Стоянов”, 1999.
21. Шекспир, Уилям. Събрани съчинения. 37 пиеси и 154 сонета в превод на Валери Петров. София: ИК “Захари Стоянов”, 1999.
22. Шекспир, Уилям., Великите трагедии. прев. Александър Шурбанов. София 2012
23. Шекспир, Уилям. Сонети. София, 1999. прев. Владимир Свинтила
24. Шекспир, Уилям. Поезия. София, 2001, прев. Борис Мархолов.
25. Шекспир, Уилям., Марлоу Кристофър, Поеми. Венера и Адонис, Херо и Леондър, София, Обсидиан 1994.
26. Шекспир, Уилям., Похищението на Лукреция, София, Обсидиан, 1996.
27. Шелинг, Философия на изкуството, София, 1980.
28. Шилер, Фр. Естетика, София, 1980.
29. Шонбаум, Самуел., Уилям Шекспир. Кратка документална биография. София, 1985.
30. Шурбанов, Александър. Ренесансовият хуманизъм и лириката на Шекспир. София: Наука и изкуство, 1980.

Допълнителна:

На руски език

31. Аникст А. А.. Театр епохи Шекспира. М.: Искусство, 1965. — 328 °С. 2-е изд.: М., Издательство Дрофа, 2006. — 287 с. — ISBN 5-358-01292-3
32. Аникст А. Шекспир: Ремесло драматурга. М.: Сов.писатель, 1974. — 607 с.
33. Аникст А. Шекспир. М.: Мол. гвардия, 1964. — 367 с. («Жизнь замечательных людей»)
34. Аникст А. Творчество Шекспира.— М.: Гослитиздат, 1963. — 615 с.
35. Аникст А. Трагедия Шекспира «Гамлет»: Лит. комментарий. М.: Просвещение, 1986. — 223 с.
36. Брандес. Шекспир. Жизнь и произведения / Пер. В. М. Спасской и В. М. Фриче. М.: Издание К. Т. Солдатенкова, 1899; М.: Алгоритм, 1999. — 734 с — ISBN 5-88878-003-0

37. Гарин И. Пророки и поэты. В 7 т. М.: Терра, 1994. Т.6.
38. Козинцев Г. Наш современник Вильям Шекспир.— 2-е изд., перераб. и доп. — Л.; М.: Искусство, 1966. — 350 с.
39. Левидова И. М. Шекспир: Библиогр. рус. пер. и Крит. лит. на рус. яз., 1748—1962 / Отв. ред. М. П. Алексеев.— М.: М.: Книга, 1964. — 711 с.
40. Левидова И. М. Уильям Шекспир: Библиогр. указ. рус. пер. и Крит. лит. на рус. яз., 1963—1975 / Отв. ред. Е. Ю. Гениева. — М.: Книга, 1978. — 186 с.
41. Лосев, А.Ф.Эстетика Возрождения, Москва, 1978.
42. Лосев, А. Ф., Форма. Стиль. Выражение, Мысль Москва,1995.
43. Морозов М. Статьи о Шекспире / Вступ. ст. Р.Самарина.— М.: Худож. лит., 1964.— 311 с.
44. Морозов М. Шекспир: 1564—1616.— 2-е изд.— М.: Мол. гвардия, 1956. — 214 с. («Жизнь замечательных людей»)
45. Оден У. Х. Лекции о Шекспире / Пер. с англ. М. Дадяна. М.: Издательство Ольги Морозовой, 2008. — 576 с — ISBN 978-5-98695-022-8.
46. Пинский Л. Шекспир. М.: Худож. лит., 1971
47. Смирнов А. А. Шекспир. Л.; М.: Искусство, 1963. — 192 с.
48. Фридштейн Ю. Г. Уильям Шекспир: Библиографический указатель русских переводов и Критическая литература на русском языке: 1976—1987 / Вступ. ст. А. А. Аникста; отв. ред. Е. Ю. Гениева. М.: ВГБИЛ, 1989.
49. Холлидей Ф. Е. Шекспир и его мир / Предисл., пер. и коммент. В. Харитонова. М.: Радуга, 1986.
50. Чернова А. ...Все краски мира, кроме жёлтой: Опыт пластической характеристики персонажа у Шекспира. М.: Искусство, 1987. — 221 с.
51. Шекспировские чтения. Науч. совет РАН «История мировой культуры» / гл. ред. А. В. Бартошевич, отв. ред. И. С. Приходько.. — М.: Издательство Моск. гуманит. ун-та, 2010. — 404 с. — 350 экз. — ISBN 978-5-98079-656-3 (в пер.)
52. Шекспировские чтения 2006. Науч. совет РАН «История мировой культуры» / гл. ред. А. В. Бартошевич, отв. ред., сост. И. С. Приходько.. — М.: Издательство «Наука», 2011. ISBN 978-5-02-03788-4 (в пер.)
53. Шестов Л. Шекспир и его критик Брандес
54. Джеймс Б., Рубинстайн У.Д. Тайное станет явным. Шекспир без маски = The truth will out: unmasking the real Shakespeare. — М.: Весь Мир, 2008. — 376 с. — (Магия имени). — ISBN 978-5-7777-0373-6
55. Юткевич С. И. Шекспир и кино. — М.: Наука, 1973.

На английском языке

56. Adams, Joseph Quincy. A Life of William Shakespeare. — Boston: Houghton Mifflin, 1923.
57. Ackroyd, Peter. Shakespeare: The Biography. — London: Vintage, 2006. — ISBN 978-0-7493-8655-9
58. Bate, Jonathan The Soul of the Age. — London: Penguin, 2008. — ISBN 978-0-670-91482-1
59. Berry, Ralph Changing Styles in Shakespeare. — London: Routledge, 2005. — ISBN 0-415-35316-5

60. Bloom, Harold *Shakespeare: The Invention of the Human*. — New York: Riverhead Books, 1999. — ISBN 1-57322-751-X
61. Boyce, Charles *Dictionary of Shakespeare*. — Ware, Herts, UK: Wordsworth, 1996. — ISBN 1-85326-372-9
62. Bradbrook, M. C. *Shakespeare's Recollection of Marlowe // Shakespeare's Styles: Essays in Honour of Kenneth Muir*. — Cambridge University Press, 2004. — P. 191–204. — ISBN 0-521-61694-8
63. Bradley, A. C. *Shakespearean Tragedy: Lectures on Hamlet, Othello, King Lear and Macbeth*. — London: Penguin, 1991. — ISBN 0-14-053019-3
64. Bryant, John *Moby Dick as Revolution // Levine, Robert Steven The Cambridge Companion to Herman Melville*. — Cambridge: Cambridge University Press, 1998. — ISBN 0-521-55571-X.
65. Brooke, Nicholas *Introduction // The Tragedy of Macbeth*. — Oxford: Oxford University Press, 1998. — ISBN 0-19-283417-7.
66. Casey, Charles. *Was Shakespeare gay? Sonnet 20 and the politics of pedagogy*. *College Literature* (1998). Проверено 11 июня 2013. Архивировано из первоисточника 16 мая 2007.
67. Carlyle, Thomas *On Heroes, Hero-worship, and the Heroic in History // Adams, John Chester*. — Boston: Houghton, Mifflin and Company, 1907. — ISBN 1-4069-4419-X.
68. Cercignani, Fausto *Shakespeare's Works and Elizabethan Pronunciation*. — Oxford: University Press (Clarendon Press), 1981.
69. Chambers, E. K. *Shakespearean Gleanings*. — Oxford: Oxford University Press, 1944. — ISBN 0-8492-0506-9
70. Cheney, Patrick Gerard *The Cambridge Companion to Christopher Marlowe*. — Cambridge: Cambridge University Press, 2004. — ISBN 0-521-52734-1
71. Clemen, Wolfgang *Shakespeare's Soliloquies*. — London: Routledge, 1987. — ISBN 0-415-35277-0
72. Clemen, Wolfgang *Shakespeare's Dramatic Art: Collected Essays*. — New York: Routledge, 2005a. — ISBN 0-415-35278-9
73. Clemen, Wolfgang *Shakespeare's Imagery*. — London: Routledge, 2005b. — ISBN 0-415-35280-0
74. Cooper, Tarnya *Searching for Shakespeare*. — National Portrait Gallery and Yale Center for British Art: Yale University Press, 2006. — ISBN 978-0-300-11611-3
75. Crystal, David *The Cambridge Encyclopedia of the English Language*. — Cambridge: Cambridge University Press, 2001. — ISBN 0-521-40179-8
76. Dominik, Mark *Shakespeare–Middleton Collaborations*. — Beaverton, OR: Alioth Press, 1988. — ISBN 0-945088-01-9
77. Dowden, Edward *Shakspeare*. — New York: Appleton & Co., 1881.
78. Drakakis, John *Alternative Shakespeares*. — New York: Meuthen, 1985. — ISBN 0-416-36860-3
79. Dryden, John *An Essay of Dramatic Poesy*. — Oxford: Clarendon Press, 1889. — ISBN 81-7156-323-6
80. Dutton, Richard *A Companion to Shakespeare's Works: The Histories*. — Oxford: Blackwell, 2003. — ISBN 0-631-22633-8

81. Edwards, Phillip Shakespeare's Romances: 1900–1957 // Nicoll, Allardyce Shakespeare Survey. — Cambridge: Cambridge University Press, 1958. — ISBN 0-521-21500-5.
82. Evans, G. Blakemore Commentary // The Sonnets. — Cambridge: Cambridge University Press, 1996. — ISBN 0-521-22225-7.
83. Foakes, R. A. Playhouses and Players // Braunmuller, A. The Cambridge Companion to English Renaissance Drama. — Cambridge: Cambridge University Press, 1990. — ISBN 0-521-38662-4.
84. Fort, J. A. The Story Contained in the Second Series of Shakespeare's Sonnets // The Review of English Studies. — 1927. — B. 12.
85. Frye, Roland Mushat The Art of the Dramatist. — London; New York: Routledge, 2005. — ISBN 0-415-35289-4
86. Gibson, H. N. The Shakespeare Claimants: A Critical Survey of the Four Principal Theories Concerning the Authorship of the Shakespearean Plays. — London: Routledge, 2005. — ISBN 0-415-35290-8
87. Gibbons, Brian Shakespeare and Multiplicity. — Cambridge: Cambridge University Press, 1993. — ISBN 0-521-44406-3
88. Grady, Hugh Modernity, Modernism and Postmodernism in the Twentieth Century's Shakespeare // Bristol, Michael Shakespeare and Modern Theatre: The Performance of Modernity. — New York: Routledge, 2001a. — ISBN 0-415-21984-1.
89. Grady, Hugh Shakespeare Criticism 1600–1900 // deGrazia, Margreta The Cambridge Companion to Shakespeare. — Cambridge: Cambridge University Press, 2001b. — ISBN 0-521-65094-1.
90. Greer, Germaine William Shakespeare. — Oxford: Oxford University Press, 1986. — ISBN 0-19-287538-8
91. Greenblatt, Stephen Will in the World: How Shakespeare Became Shakespeare // {{{заглавие}}}. — London: Pimlico, 2005. — ISBN 0-7126-0098-1
92. Honan, Park Shakespeare: A Life. — Oxford: Oxford University Press, 1998. — ISBN 0-19-811792-2
93. Johnson, Samuel Samuel Johnson's Dictionary: Selections from the 1755 Work that Defined the English Language. — Delray Beach, FL: Levenger Press, 2002. — ISBN 1-84354-296-X
94. Kastan, David Scott. Shakespeare After Theory. — London: Routledge, 1999. — ISBN 0-415-90112-X
95. Kathman, David The Question of Authorship // Wells, Stanley Shakespeare: an Oxford Guide. — Oxford University Press, 2003. — C. 620–32. — ISBN 978-0-19-924522-2.
96. Knutson, Roslyn. Playing Companies and Commerce in Shakespeare's Time. — Cambridge: Cambridge University Press, 2001. — ISBN 0-521-77242-7
97. Lee, Sidney Shakespeare's Life and Work. — London: Smith Elder & Co., 1900.
98. Levenson, Jill L. Introduction // Romeo and Juliet. — Oxford: Oxford University Press, 2000. — ISBN 0-19-281496-6.
99. Levin, Harry Critical Approaches to Shakespeare from 1660 to 1904 // Wells, Stanley The Cambridge Companion to Shakespeare Studies. — Cambridge: Cambridge University Press, 1986. — ISBN 0-521-31841-6.
100. Love, Harold Attributing Authorship: An Introduction. — Cambridge: Cambridge University Press, 2002. — ISBN 0-521-78948-6

101. McDonald, Russ *Shakespeare's Late Style*. — Cambridge: Cambridge University Press, 2006. — ISBN 0-521-82068-5
102. McMichael, George *Shakespeare and his Rivals: A Casebook on the Authorship Controversy*. — New York: Odyssey Press, 1962.
103. Muir, Kenneth *Shakespeare's Tragic Sequence*. — London: Routledge, 2005. — ISBN 0-415-35325-4
104. Nagler, A. M. *Shakespeare's Stage*. — New Haven, CT: Yale University Press, 1958. — ISBN 0-300-02689-7
105. Paraisz, Júlia *The Nature of a Romantic Edition* // Holland, Peter *Shakespeare Survey*. — Cambridge: Cambridge University Press, 2006. — ISBN 0-521-86838-6.
106. Pequigney, Joseph *Such Is My Love: A Study of Shakespeare's Sonnets*. — Chicago: University of Chicago Press, 1985. — ISBN 0-226-65563-6
107. Pritchard, Arnold *Catholic Loyalism in Elizabethan England*. — Chapel Hill: University of North Carolina Press, 1979. — ISBN 0-8078-1345-1
108. Ribner, Irving *The English History Play in the Age of Shakespeare*. — London: Routledge, 2005. — ISBN 0-415-35314-9
109. Ringler, William, Jr. *Shakespeare and His Actors: Some Remarks on King Lear* // Ogden, James *In Lear from Study to Stage: Essays in Criticism*. — New Jersey: Fairleigh Dickinson University Press, 1997. — ISBN 0-8386-3690-X.
110. Rowe, Nicholas *Some Account of the Life &c. of Mr. William Shakespear = 1709* / Gray, Terry A.. — 1997.
111. Sawyer, Robert *Victorian Appropriations of Shakespeare*. — New Jersey: Fairleigh Dickinson University Press, 2003. — ISBN 0-8386-3970-4
112. Shapiro, James *1599: A Year in the Life of William Shakespeare*. — London: Faber and Faber, 2005. — ISBN 0-571-21480-0
113. Schanzer, Ernest *The Problem Plays of Shakespeare*. — London: Routledge and Kegan Paul, 1963. — ISBN 0-415-35305-X
114. Schoenbaum, Samuel *William Shakespeare: A Compact Documentary Life*. — Oxford: Oxford University Press, 1987. — ISBN 0-19-505161-0
115. Schoenbaum, Samuel *Shakespeare's Lives*. — Oxford: Oxford University Press, 1991. — ISBN 0-19-818618-5
116. Shapiro, James *Contested Will: Who Wrote Shakespeare?*. — New York: Simon & Schuster, 2010. — ISBN 9781416541622
117. Snyder, Susan *Introduction* // *The Winter's Tale*. — Cambridge: Cambridge University Press, 2007. — ISBN 0-521-22158-7.
118. Steiner, George *The Death of Tragedy*. — New Haven: Yale University Press, 1996. — ISBN 0-300-06916-2
119. Wain, John *Samuel Johnson*. — New York: Viking, 1975. — ISBN 0-670-61671-0
120. Wells, Stanley *Shakespeare: An Oxford Guide*. — Oxford: Oxford University Press, 2003. — ISBN 0-19-924522-3
121. Wells, Stanley. *Shakespeare & Co*. — New York: Pantheon, 2006. — ISBN 0-375-42494-6
122. Wood, Michael *Shakespeare*. — New York: Basic Books, 2003. — ISBN 0-465-09264-0
123. Wells, Stanley *The Oxford Shakespeare: The Complete Works*. — Oxford: Oxford University Press, 2005. — ISBN 0-19-926717-0

124. Wilson, Richard Secret Shakespeare: Studies in Theatre, Religion and Resistance. — Manchester: Manchester University Press, 2004. — ISBN 0-7190-7024-4
125. Wright, George T. The Play of Phrase and Line // McDonald, Russ Shakespeare: An Anthology of Criticism and Theory, 1945–2000. — Oxford: Blackwell, 2004. — ISBN 0-631-23488-8.

**Май. София.
2014**

**Съставил:
Гл. ас. Петър ПЛАМЕНОВ**